

PROGRAM POPOTNIKOV

IN POPOTNIC

Mladim prostovoljcem v izziv

Program popotnikov in popotnic

Mladim prostovoljcem v izziv

Pripravila: Delovna skupina za pripravo programa za popotnike in popotnice, Komisija za program za mlade v ZTS
Vodja delovne skupine: Blaž Zupančič
Člani delovne skupine: Aleš Skalič, Davor Kržišnik, Martin Justin, Matej Kelemen, Megi Batista, Sara Stiplovšek, Suzana Podvinšek, Tadej Malus, Urban Žnidaršič in drugi.
Uredila: Blaž Zupančič in Nina Medved
Oblikovanje, prelom: Miha Maček, Reakcija d.o.o.
Ilustracije: Petra Grmek

Lektoriranje: Zala Šmid
Fotografija na naslovnici: Iztok Hvala
Izdala in založila: Zveza tabornikov Slovenije
Za založnika odgovarja: Zala Šmid
Naklada: 200 izvodov
Izdano: september 2018
Publikacija je brezplačna.
Natisnjeno na recikliranem papirju.

To delo je na voljo pod pogoji slovenske licence Creative Commons 4.0. (priznanje avtorstva, nekomercialno, deljenje pod enakimi pogoji). V skladu s to licenco je dovoljeno vsakemu uporabniku delo razmnoževati, distribuirati, javno priobčevati, dajati v najem in tudi predelovati, vendar samo v nekomercialne namene in ob pogoju, da navede avtorja oziroma avtorje in izdajatelja tega dela. Če uporabnik delo predela, kar pomeni, da ga spremeni, preoblikuje, prevede ali uporabi to delo v svojem delu, lahko predelavo dela ponudi na voljo le pod pogoji, ki so enaki pogojem iz te licence oziroma pod enako licenco.

Pripravo programa je omogočil projekt TAPOS – taborniški pospeševalnik. Naložbo sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada.

www.taborniki.si www.eu-skladi.si

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

374:796.54(497.4)(035)

ZVEZA tabornikov Slovenije

Program popotnikov in popotnic v Zvezi tabornikov Slovenije : mladim prostovoljcem v izziv / [pripravila Delovna skupina za pripravo programa za popotnice in popotnice, Komisija za program za mlade v ZTS ; vodja delovne skupine Blaž Zupančič ; uredila Blaž Zupančič in Nina Medved ; ilustracija Petra Grmek]. - Ljubljana : Zveza tabornikov Slovenije, 2018

ISBN 978-961-6134-46-0

1. Gl. stv. nasl. 2. Medved, Nina, 1989-
295321856

PROGRAM POPOTNIKOV IN POPOTNIC

Mladim prostovoljcem v izziv

September 2018

KAZALO

1

O DOKUMENTU

- 6 Namen dokumenta
- 6 Cilji dokumenta

2

ZAKAJ PROGRAM PP?

- 8 Potrebe popotnikov in popotnic
- 9 Zakaj je program PP pomemben?
- 11 Program PP je del Programa za mlade

3

METODE DELA

19 Glavne metode dela za popotnike

4

PROGA IZZIVOV

23 Postaja skrb zase
25 Postaja prostovoljstvo
26 Postaja druženje
28 Postaja izkušnja v tujini
29 Postaja pridobivanje znanja

5

MOJA VLOGA V PROGRAMU PP

30 Kaj bi počel kot popotnik oz. popotnica?
31 Kaj počne coach PP?
31 Kaj počne načelnik kluba PP?
32 Kaj počnejo rodovi?
32 Kaj počne Zveza tabornikov Slovenije?

O DOKUMENTU

Sledeči dokument je sestavni del Programa za mlade, temeljnega programskega dokumenta v Zvezi tabornikov Slovenije, in opisuje, zakaj, kako in kaj naj bi počeli s popotniki in popotnicami, torej s člani, starimi med 16 in 21 let.

NAMEN

DOKUMENTA

Namen tega dokumenta je:

- o osmisлити starostno vejo popotnikov in popotnic znotraj organizacije in
- o ponuditi program, ki bo:
- o odgovarjal potrebam popotnikov in popotnic (PP),
- o omogočal PP-jem, da dosežete svoj potencial,
- o postavil PP-jem izziv, da postanete boljši taborniki in boljši ljudje,
- o skladen z drugimi programskimi dokumenti Zveze tabornikov Slovenije.

CILJI

DOKUMENTA

Cilji tega dokumenta so:

- o razložiti, zakaj je program PP pomemben,
- o opisati potrebe popotnikov in popotnic,
- o program razdeliti na posamezne konkretne elemente,
- o program povezati z drugimi programskimi dokumenti v ZTS in
- o definirati naloge posameznih deležnikov.

Izrazi, zapisani v slovnični obliki moškega spola, so v dokumentu uporabljeni kot nevtralni in veljajo enakovredno za oba spola.

ZAKAJ PROGRAM PP?

Program PP je del Programa za mlade, ki odgovarja na potrebe tvoje starostne skupine in ti daje možnost, da prevzameš odgovornost zase ter sooblikuješ taborniško organizacijo.

POTREBE POPOTNIKOV IN POPOTNIC

Raziskava o slovenski mladini iz leta 2013 pravi, da se je mladim najbolj moderno („in“) zdelo končati šolo, biti lep in urejen, biti neodvisen, predvsem pa imeti kariero. V prostem času

so najraje poslušali glasbo ali gledali televizijo, zelo malo mladih je v prostem času bralo revije ali knjige. Prav tako raziskava pravi, da je bila med mladimi zelo razširjena uporaba interneta, povprečen mladostnik naj bi tako ali drugače internet uporabljal skoraj štiri ure na dan, najpogosteje za komuniciranje s prijatelji in udejstvovanje na družabnih omrežjih. Največ svojega denarja so porabili za obleke in modne dodatke, za druženje, torej v lokalih, klubih in restavracijah, ter za telefon. V primerjavi z letom 2000 je v letu 2014 manj mladih pogosto pilo alkohol, število rednih kadilcev pa se ni opazno zmanjšalo. Kot najbolj pomembno

vrednoto je največ mladih izbralo osebno dostojanstvo in korektnost. Parlamentarnih volitev, če bi bile naslednji dan, bi se udeležila le petina polnoletnih mladostnikov, na splošno se mladina v letu 2013 ni preveč zanimala za politiko, nihče od vprašanih na primer ni izrazil „velikega zaupanja“ v politične stranke.¹ (Center za raziskovanje postjugoslovanskih družb, 2014)

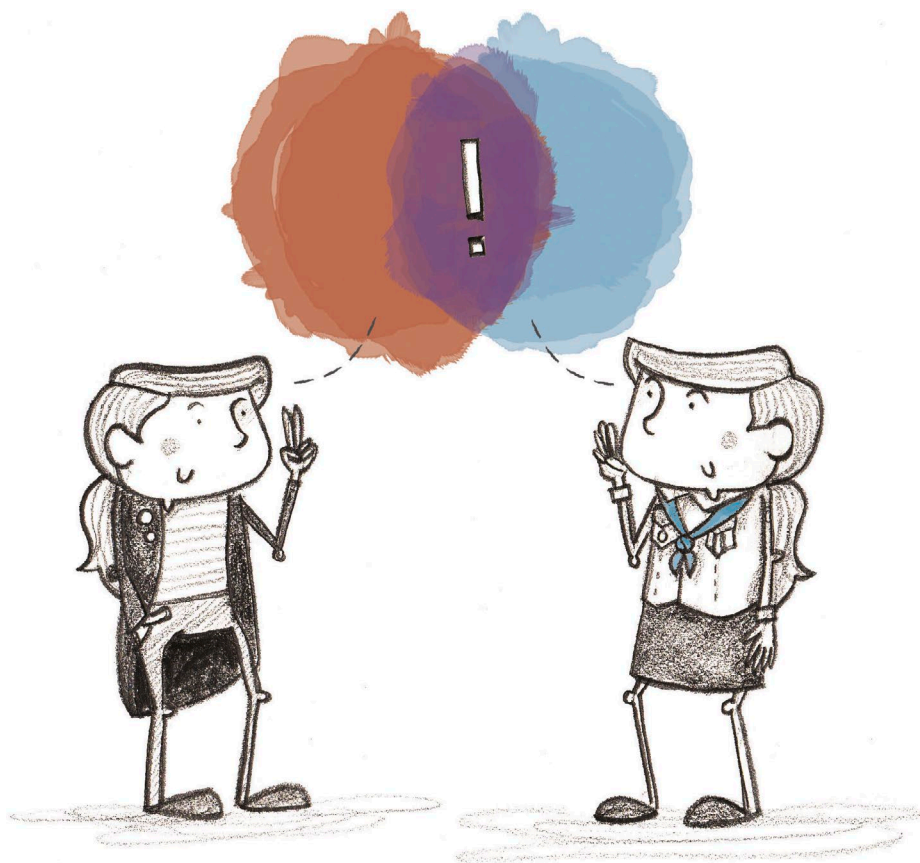
Mladi danes so rojeni v času velikih družbenih, političnih, ekonomskih in tehnoloških sprememb. Svet in z njim prihodnost dobesedno razpadata pred njimi. Odraščajo v okolju, ki ga v veliki meri zaznamujejo potrošništvo, materializem in pragmatizem. Povedano zelo poenostavljeno je iskanje sreče v nakupovalnih središčih, postavljanje materialnega sveta pred ljudi in odnose, povečevanje trenutnih koristi presegle meje razumnega in je strahovito naraščalo do prihoda svetovne finančne krize, ki se je razvila še v krizo vrednot. Življenje postaja vedno bolj črno-belo, razdeljeno med prisilno delo in hedonizem, upravičen z izgovorom počitka po vseh prisilah. Šola in služba sta stvari, ki se zdita vsem nujni, a večini odvečni. Vse sivine in z njimi smisel ali vsebina življenja pa izginjajo. Taborniki in Program za mlade ne moremo in ne smemo mladim vsiliti „pravih“ vrednot, lahko pa jih spodbudimo, da sami razmislijo o svojih potrebah, željah in ciljih, ne le vzamejo tistih, ki jim jih ponudi družba, da začnejo sprejemati svoje odločitve in odgovornost, ki pride z njimi, predvsem pa, da začnejo spoznavati svet in sami sebe.

1 Poglavlje je komentirani povzetek raziskave *Mladina 2013, Življenje v času deziluzij, tveganja in prekarnosti*, ki sta jo pripravila Center za raziskovanje postjugoslovanskih družb (CEPYUS) iz Maribora in Friedrich Ebert Stiftung (FES) iz Zagreba. Dostopna je na www.ursm.gov.si.

ZAKAJ JE PROGRAM PP POMEMBEN?

Kot srednješolec oz. študent si zahtevna publika za katero koli organizacijo. Si mlad, tvoj okus in želje se že razlikujejo od drugih, veš, česa nočeš, in ne pustiš, da bi ti kdo solil pamet. Ravno zato obstaja veliko organizacij, ki se ukvarjajo samo z otroki, druge, ki se morajo po službeni dolžnosti ukvarjati s tvojo starostno skupino, pa imajo kdaj težavo, da bi ti prepustile več odgovornosti – za tvoja dejanja in lasten razvoj, za sooblikovanje skupnosti ali za odločanje o pomembnih stvareh.

Taborniki smo mladinska organizacija. Še več, trudimo se delovati po načelu mladi za mlade. Naši vodniki so v veliki večini stari od 15 do 25 let, nekatere rodove vodijo neverjetno sposobni 18-letniki, naši še mladoletni člani so enakovredni sogovorniki odgovornim na šolah, občinah in v državnih institucijah. Kot popotnik si na točki v življenju, ko v načelu mladi za mlade zamenjaš vloge in postaneš prostovoljec. **Ta prehod mora biti postopen** (priprave naj bi se začele že, ko nosiš zeleno rutko), **načrten s strani rodu, zavesten s tvoje strani in rezultat prostovoljne izbire**. Seveda to ne sme pomeniti, da od te točke naprej taborništvo samo še vračaš, kar si dobil. Poiskati moramo primerno razmerje med tem, kar kot popotnik narediš za taborništvo kot prostovoljec, in tem, kar od gibanja dobiš kot član naše organizacije. Naš vzgojni proces se zaključi šele na koncu te starostne veje. Vse to želimo doseči s programom PP in progo izzivov. Ker naša organizacija temelji ravno na prostovoljnem delu, se nam zdi še posebej pomembno, da to poslanstvo osmisliš, se zaveš, kaj sam s tem pridobiš, in si na svoje delo ponosen.

»Poslanstvo taborništva je prispevati k vzgoji mladih s pomočjo sistema vrednot, ki sloni na prisegi in zakonih, ter na ta način pomagati graditi boljši svet, kjer se ljudje lahko polno uresničijo kot posamezniki in tvorno delujejo v družbi.

Taborništvo to dosega tako, da:

- mlade vključuje v neformalni (izvenšolski) vzgojno-izobraževalni proces v celotnem obdobju njihovega oblikovanja (odraščanja);
- uporablja taborniški pristop, pri katerem je vsak posameznik glavni dejavnik svojega razvoja v samostojno, solidarno, odgovorno in angažirano osebo;
- pomaga mladim oblikovati lasten sistem vrednot, ki temelji na duhovnih, družbenih in osebnih načelih, izraženih v prisegi in zakonih.

Poslanstvo, enotno v vseh skavtskih organizacijah po svetu, se uresničuje v taborniškem programu za mlade. Ta sledi temeljnim vzgojnim ciljem, ki so prilagojeni potrebam družbe, in se opira na skupne vrednote.” (Strajnar in Pugelj, 2014)²

2 Strajnar, Tomaž in Tadej Pugelj. *Program za mlade v ZTS*. Ljubljana: Zveza tabornikov Slovenije, 2014. Tiskano.

Tvoja angažiranost v obliki količine časa in truda, ki ju boš vložil v prostovoljsko delo pri tabornikih, je odvisna od tega, v kakšni meri se tvoje osebno poslanstvo prekriva s poslanstvom organizacije.

Taborniki si seveda želimo, da bi nam s svojim prostovoljskim delom pomagal uresničevati naše poslanstvo in da bi bilo to v čim večji meri tudi tvoje poslanstvo. Kot organizacija se moramo zavedati, da naše delo temelji na prostovoljstvu in da brez prostovoljcev, kot si ti, taborništva ni. Mi svoje prostovoljce vzgajamo in ne novačimo. Ko takega prostovoljca izgubimo, ga težko nadomestimo z nekom, ki nikoli ni bil tabornik, četudi lahko večino taborniških znanj pridobi v razmeroma kratkem času. Delovanja v skladu s taborniški vrednotami se ne da priučiti, ampak ga je potrebno privzgojiti.

prestopiš v vejo raziskovalcev, želimo, da bi povsem samostojno skrbel zase in sam iskal možnosti za lasten razvoj, česar pa te želimo naučiti, že ko si popotnik.

Pomen vzgojnega ideala izmed vseh starostnih vej najbolj pride do izraza prav pri popotnikih. S starostjo se razvijamo in tako postajamo vedno bolj izoblikovane osebe. Šele ko se samostojno odločamo in zavestno izbiramo svoja dejanja, se zares pokaže, ali smo odgovorni, solidarni, angažirani in avtonomni. V času najstništva gotovo razumeš, zakaj je vsaka od teh lastnosti tako pomembna, predvsem pa njihova kombinacija.

V Programu za mlade smo za starostno vejo popotnikov in popotnic določili vzgojne cilje, ki jih želimo doseči. Verjamemo, da so metode dela in program PP, ki jih opisujemo v tem dokumentu, izbrani tako, da to omogočajo.

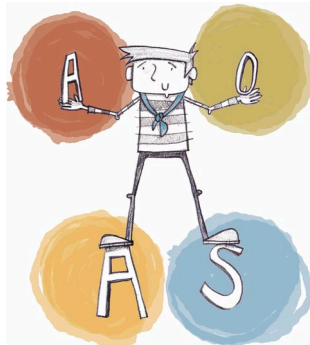
PROGRAM PP JE DEL PROGRAMA ZA MLADE

V Program za mlade smo zapisali, da se taborniški program in s tem naš vzgojni proces končata z dopolnjenim 21. letom starosti članov. To ne pomeni, da se pozneje ne naučimo ničesar več, daleč od tega. **Po 21. letu se konča organizirano in sistematično delo s člani pod nadzorom odrasle osebe.** Ko

VZGOJNI CILJI

Tukaj se razkrije ena od velikih čarovnij taborniškega gibanja. Pri tvoji starosti je prišel čas, ko ti lahko povemo, da smo imeli taborniki (v prvi vrsti pa tvoj vodnik) še druge cilje kot samo to, da znaš izmeriti azimut, zavezati ribiški voz in skuhati polento.

Taborniško gibanje deluje z namenom vzgoje mladih v **angažirane, avtonomne, odgovorne in solidarne** odrasle ljudi. Če imaš občutek, da si se pri tabornikih znašel v skupini podobno mislečih ljudi, ki se jim zdijo **vrednote**, kot so strpnost in odprtost, solidarnost, pripadnost duhovnim načelom, svoboda, demokracija, zdravo življenje, trajnostni razvoj, ustvarjalnost, prostovoljstvo, enakost priložnosti za vse, poštenost in prijateljstvo,

pomembne, to verjetno ni naključje. Skozi naše celotno delovanje – aktivnosti, igre, poletne tabore, zimovanja, tekmovanja in akcije – smo se trudili, da bi jih kot pomembne prepoznal tudi ti. Trudili smo se, da bi imel pri tabornikih dobre prijatelje, da bi imel sočutje in razvil empatijo do drugih ljudi, tudi če so morda drugačni od tebe, da bi imel v mislih skrb za celoten planet, da bi razmišljal s svojo glavo in da bi kot zdrav človek dosegel svoj polni potencial.

Psihologija v grobem opredeljuje **šest področij človeškega razvoja**: telesni, razumski, čustveni, socialni, moralni (duhovni) razvoj in razvoj

značaja. Taborniki smo zato oblikovali vzgojne cilje, za katere se trudimo, da bi jih naši člani dosegli in bi bil tako njihov razvoj skladen na vseh teh področjih. Zapisani so spodaj, ker verjamemo, da jih pri tvoji starosti že razumeš. Želimo si, da bi naši cilji postali tudi tvoji cilji. Nobenih točk ni, nobenih značk več ali veččin. Mogoče pa je čarovnija še bolj zanimiva potem, ko izveš, v čem je bil trik.

Ti cilji ti lahko služijo kot odlično orodje, da določiš področja, na katerih bi se rad spremenil, in cilje, ki bi jih rad dosegel.

PODROČJE OSEBNEGA RAZVOJA: ČLOVEK KOT DEL NARAVE

VZGOJNA PRIORITETA: TVOJE TELO

Želimo si, da bi ob koncu popotništva zase lahko rekel, da:

- sprejemaš svoje telo, si športno aktiven, se zavedaš svojih omejitev in se razvijaš na področjih, na katerih lahko napreduješ;
- skrbiš za svoje zdravje in varnost, znaš presoditi, kaj je zate škodljivo, in se ravnaš v skladu s svojo presojo;
- sprejemaš spolnost kot naravno danost, prepoznaviš njeno čustveno in fizično plat ter jo razumeš kot obliko človekove bližine.

VZGOJNA PRIORITETA: ŽIVLJENJE V NARAVI IN SKRIB ZA NARAVNO OKOLJE

Želimo si, da bi ob koncu popotništva zase lahko rekel, da:

- se zavedaš in sprejemaš samega sebe kot del naravnega sistema;
- poznaš naravno okolje, v katerem živiš in deluješ, ter z njim odgovorno ravnaš;
- naravo prepoznaviš kot prostor za sprostitev, učenje, raziskovanje in nabinanje novih moči.

VZGOJNA PRIORITETA: TRAJNOSTNI RAZVOJ

Želimo si, da bi ob koncu popotništva zase lahko rekel, da:

- se zavedaš omejenosti naravnih virov;
- razumeš, da presežek materialnih dobrin ne doprinese h kvalitetnejšemu življenju;
- gospodarno ravnaš pri zadovoljevanju potreb.

PODROČJE OSEBNEGA RAZVOJA: RAZUM – RAZVIJANJE OSEBNE UČINKOVITOSTI

VZGOJNA PRIORITETA: SPOSOBNOST UČINKOVITEGA DELOVANJA

Želimo si, da bi ob koncu popotništva zase lahko rekel, da:

- razvijaš interes za pridobivanje znanja;
- znaš zbirati informacije, jih pretehtati in selektivno uporabiti v različnih okoliščinah;
- si znaš postaviti cilje v življenju in iz nabora različnih možnosti izbiraš sebi ustrezno pot.

VZGOJNA PRIORITETA: POSAMEZNIK V SKUPINI

Želimo si, da bi ob koncu popotništva zase lahko rekel, da:

- se zavedaš svojih sposobnosti in vloge v skupini;
- v sodelovanju z drugimi doseglaš ten napredek;
- razumeš odnose v skupini in jih pri svojem delovanju upoštevaš.

VZGOJNA PRIORITETA: OSEBNE PREDNOSTNE NALOGE

Želimo si, da bi ob koncu popotništva zase lahko rekel, da:

- si sposoben organizirati svoj čas in si zastavljaš prednostne naloge;
- veš, kaj je v določenem trenutku pomembno (glede na zadane prednostne naloge);
- si odgovoren za uresničevanje in vrednotenje zadanih prednostnih nalog.

PODROČJE OSEBNEGA RAZVOJA: DOŽIVLJANJE SEBE

VZGOJNA PRIORITETA: ČUSTVA

Želimo si, da bi ob koncu popotništva zase lahko rekel, da:

- o prepoznaviš in sprejemaš svoja čustva in čustva drugih;
- o si sposoben vzpostaviti čustveno ravnovesje;
- o okoliščinam ustrezno izražaš svoja čustva;
- o se znaš vživeti v čustva drugih.

VZGOJNA PRIORITETA: VZORI

Želimo si, da bi ob koncu popotništva zase lahko rekel, da:

- o veš, kako si napredoval s pomočjo vzornika;
- o se zavedaš svoje vloge vzornika v socialnem okolju.

VZGOJNA PRIORITETA: KRITIČNA ZAVEST

Želimo si, da bi ob koncu popotništva zase lahko rekel, da:

- o se zavedaš, da obstaja več pogledov na različne situacije, in jih znaš tudi kritično sprejemati;
- o imaš lastno mnenje o lokalnem, regionalnem in globalnem dogajanju;
- o znaš argumentirati svoje mnenje in ga nadgrajevati na podlagi mnenj drugih.

PODROČJE OSEBNEGA RAZVOJA: OKOLICA – SOCIALNA VKLJUČENOST

VZGOJNA PRIORITETA: VRSTNIKI IN PRIJATELJI

Želimo si, da bi ob koncu popotništva zase lahko rekel, da:

- o znaš vzpostaviti in negovati prijateljstvo;
- o si odprt, strpen in imaš spoštljiv odnos do vrstnikov;
- o si sposoben preko sodelovanja z drugimi bogatiti svoje znanje in znanje drugih.

VZGOJNA PRIORITETA: MEDGENERAČIJSKO SODELOVANJE

Želimo si, da bi ob koncu popotništva zase lahko rekel, da:

- o mlajše in starejše sprejemaš kot enakovredne sogovornike;
- o razvijaš sodelovanje tako z mlajšimi kot s starejšimi od sebe;
- o si se sposoben uveljaviti v „svetu odraslih“.

VZGOJNA PRIORITETA: DRUŽBENA ANGAŽIRANOST

Želimo si, da bi ob koncu popotništva zase lahko rekel, da:

- o skrbiš in sprejemaš soodgovornost za družbeni razvoj;
- o poznaš družbeno ureditev in se zavešaš z njo povezanih pravic in dolžnosti;
- o zaznavaš socialne razlike v družbi in nimaš predsodkov na podlagi teh razlik.

PODROČJE OSEBNEGA RAZVOJA: ISKANJE – RAZVOJ SISTEMA VREDNOT

VZGOJNA PRIORITETA: ŽIVLJENJSKI SMISEL

Želimo si, da bi ob koncu popotništva zase lahko rekel, da:

- o vidiš lepoto v sebi, drugih in naravi;
- o razvijaš svojo samopodobo in svojo vlogo v družbi;
- o deluješ skladno s svojim verovanjem in prepričanji.

VZGOJNA PRIORITETA: ODPRTOST

Želimo si, da bi ob koncu popotništva zase lahko rekel, da:

- o ceniš bogastvo svetovne dediščine;
- o spoštuješ vrednote drugih;
- o s svojo enkratnostjo prispevaš k razvoju družbe.

VZGOJNA PRIORITETA: VREDNOTE

Želimo si, da bi ob koncu popotništva zase lahko rekel, da:

- o živiš v skladu s svojim sistemom vrednot;
- o v naravi udejanjaš svoj življenjski smisel;
- o si prizadevaš za mir v svojem okolju.

PODROČJE OSEBNEGA RAZVOJA: ZNAČAJ

VZGOJNA PRIORITETA: TRAJNI SAMORAZVOJ

Želimo si, da bi ob koncu popotništva zase lahko rekel, da:

- o prepoznaviš in izkoriščaš priložnosti za osebni razvoj;
- o z izkušnjami bogatiš lastno življenje.

VZGOJNA PRIORITETA: VZTRAJNOST

Želimo si, da bi ob koncu popotništva zase lahko rekel, da:

- o uresničuješ zastavljene cilje, se soočaš z življenjskimi preizkušnjami in premaguješ ovire;
- o s potrpežljivostjo gradiš svoje znanje in spretnosti;
- o se nenehno trudiš za kvaliteto odnosov.

VZGOJNA PRIORITETA: POGUM BITI EDINSTVEN

Želimo si, da bi ob koncu popotništva zase lahko rekel, da:

- o razvijaš nove ideje in jih udejanjaš;
- o zmote vidiš kot del svojega napredka in napredka družbe;
- o razvijaš svoj značaj in se uveljavljaš v družbi.³

³ Povzeto po Strajnar, Tomaž in Tadej Pugelj. Program za mlade v ZTS. Ljubljana: Zveza tabornikov Slovenije, 2014. Tiskano.

METODE DELA

Ob prehodu v novo starostno kategorijo se mora spremeniti tudi način dela. Čas je, da pravila igre oblikuješ po svoji meri. Ampak kako? Vzgojne cilje dosegaj preko izzivov, avantur in projektov, ki si jih zastaviš sam ob podpori coacha PP.

Taborniški pristop je osrednja sestavina programa tudi za popotnike in popotnice. Vseeno se nekateri sestavni deli prilagodijo, da sledijo razvojnim lastnostim tvoje starostne skupine. Če podrobno pogledamo sestavne dele taborniškega pristopa, vidimo, da se odražajo na naslednje načine:

Članstvo v majhnih skupinah

1 Osnovna enota delovanja popotnikov in popotnic je klub PP. Znotraj njega se združuje nekaj generacij tabornikov. Pomembno je, da se spoštuje, vključuje in daje priložnost vsem članom skupine. Klube oblikujemo tudi zato, da se naučimo življenja in dela v skupini. Vodilo: „**Če želiš prispeti na cilj hitro, pojdi sam. Če želiš iti daleč, pojdi v družbi.**“

Podpora odraslih

2 Kot popotnik ne potrebuješ več podpore odraslega tabornika v obliki vodnika, ki skrbi za tvojo varnost in zate pripravlja aktivnosti. Odrasli tabornik, ki te spremlja, ima sedaj nalogo, da te vzpodbuja, ti zastavlja vprašanja za razmislek in ti daje podporo. Ni pa več njegova naloga, da te varuje pred posledicami tvojih odločitev. Vodilo za to, kako ti odrasli taborniki nudijo podporo, je torej: „**Nič klicajev, malo pik in čim več vprašajev.**“

Simbolni okvir

3 Taborniški simboli nas povezujejo z drugimi skvati po celem svetu. Prek dobrega simbolnega okvira lahko odkriješ nove dimenzije dejavnosti, utrdiš ali spremeniš svoj

sistem vrednot in povečaš svojo pripadnost gibanju. Kot nadgradnjo simbolnega okvirja si lahko zamisliš tudi zgodbo. Tako boš dejavnosti lažje postavil v kontekst, osmislil določene stvari, pa tudi močneje boš čustveno vpleten v aktivnosti. Primer simbolnega okvirja je tudi proga izzivov! Vodilo: „Domišljiji so dosegljiva vsa spoznanja.“

Življenje v skladu s prisego in zakoni

4 V starosti, ko se že v celoti zavedaš posledic svojih dejanj, ta že izkazujejo tvoje vrednote in prepričanja. Življenje v skladu s taborniško prisego in zakoni je pomemben del tvojega lastnega sistema vrednot. Vodilo: „Naj bo tvoja odločitev živeti kot tabornik, tabornica.“

Odkrivanje, spoznavanje, spoštovanje in zaščita narave

5 Ljudje s svojim načinom življenja vplivamo na naravo. Seveda nas ob tem bolj zanimajo slabi vplivi, saj je narava pogoj za naš obstoj. Tudi ti si del narave. Vprašanje pa je, kako tvoja dejanja vplivajo na naravo in kaj boš glede tega naredil. Vodilo: „Vsi smo del narave, narava je del nas.“

Stopnjevalni in stimulativen program različnih aktivnosti

6 Prek večanja izzivov, ki si jih zastavljaš, boš premikal meje svojih zmožnosti in razvijal interes za področja, ki bodo pozneje morda postala del tvoje kariere. Metoda izziva te sili v razvoj tvojih talentov in tvoje osebnosti. Vodilo: „Sam izberi, v čem boš premagal samega sebe.“

Učenje skozi delo

7 Učenje skozi delo je pri popotnikih še toliko bolj pomembno, saj kot srednješolec oz. študent ne zaupaš več vsem informacijam, mnenjem in znanju, ki ti ga poda nekdo drug s pozicije avtoritete. Dokler sam zadeve ne preizkusiš v praksi, se učni proces zate ne začne. Tako je še pomembnejše, da sam iščeš področja, na

katerih bi se rad bolje izučil, vodiš svoj učni proces in preko tega krepiš lastno identiteto. Vodilo: „Prebral sem in sem pozabil. Videl sem in sem si zapomnil. Naredil sem in znam.“

Skupnost⁴

8 Vsak človek je del neke družbe, skupnosti, znotraj katere si z drugimi člani deli podobne vrednote. Enako je s tabo in taborništvom. Noben človek ne more sam narediti velikih sprememb, lahko pa jih naredimo skupaj. Vsak posameznik se mora potruditi in sam prispevati k skupnemu življenju, zadovoljstvu in sprejemanju vseh ter napredku družbe. V programu PP se to izraža skozi delovanje v rodu, v klubu PP ter pri druženju in prostovoljstvu kot dveh od petih postaj proge izziva. Vodilo: „Za skupni cilj moramo delati skupaj.“

GLAVNE

METODE DELA

ZA POPOTNIKE

Kot je specifična metoda dela za starostno vejo medvedkov in čebelic igra, za gozdovalnike in gozdovalnice pa dogodivščina, so pri popotnikih in popotnicah specifične metode dela izziv, avantura in projekt. Metode dela se s starostjo stopnjujejo.

Glavna metoda dela za delo z MČ-ji je igra.

Igra je metoda, pri kateri so pravila aktivnosti in njen končni rezultat vnaprej določeni in

⁴ Poimenovanje in interpretacija osmega sestavnega dela taborniškega pristopa v času priprave programa popotnikov in popotnic še nista bila dokončna.

predvideni s strani vodnika. Aktivnost je za otroke zanimiva zaradi zgodbe, ki jo spremlja, oz. ker se lahko vživijo v domišljajske vloge.

Glavna metoda dela za delo z GG-ji je dogodivščina. Dogodivščina je metoda, po kateri vodnik sam ali skupaj z vodom določi pravila aktivnosti, toda za rezultat ni nujno, da je znan vnaprej. Ravno zaradi neznanega so gozdovniki na trnih, končni rezultat pa je presenečenje. Primer je lahko večdnevni pohod ali bivak na neznanem terenu ali nepredvidljivo vreme, situacija, ko morajo v vasi vprašati, če lahko tam prespijo, ali ko skupaj počnejo nekaj, česar ne obvladajo, npr. jadrajo.

Glavne metode dela za PP so tri: izziv, avantura in projekt.

IZZIV

Izziv je metoda, s katero si vsak član glede na lastne sposobnosti in želje zastavi cilj, ki je v dometu njegovih zmožnosti, ampak presega vse, kar je dosegel do sedaj. Pravila in rezultat metode si član določi sam, odrasli pa so mu pri tem v podporo in skrbijo, da so tako pravila kot rezultat primerni.

AVANTURA

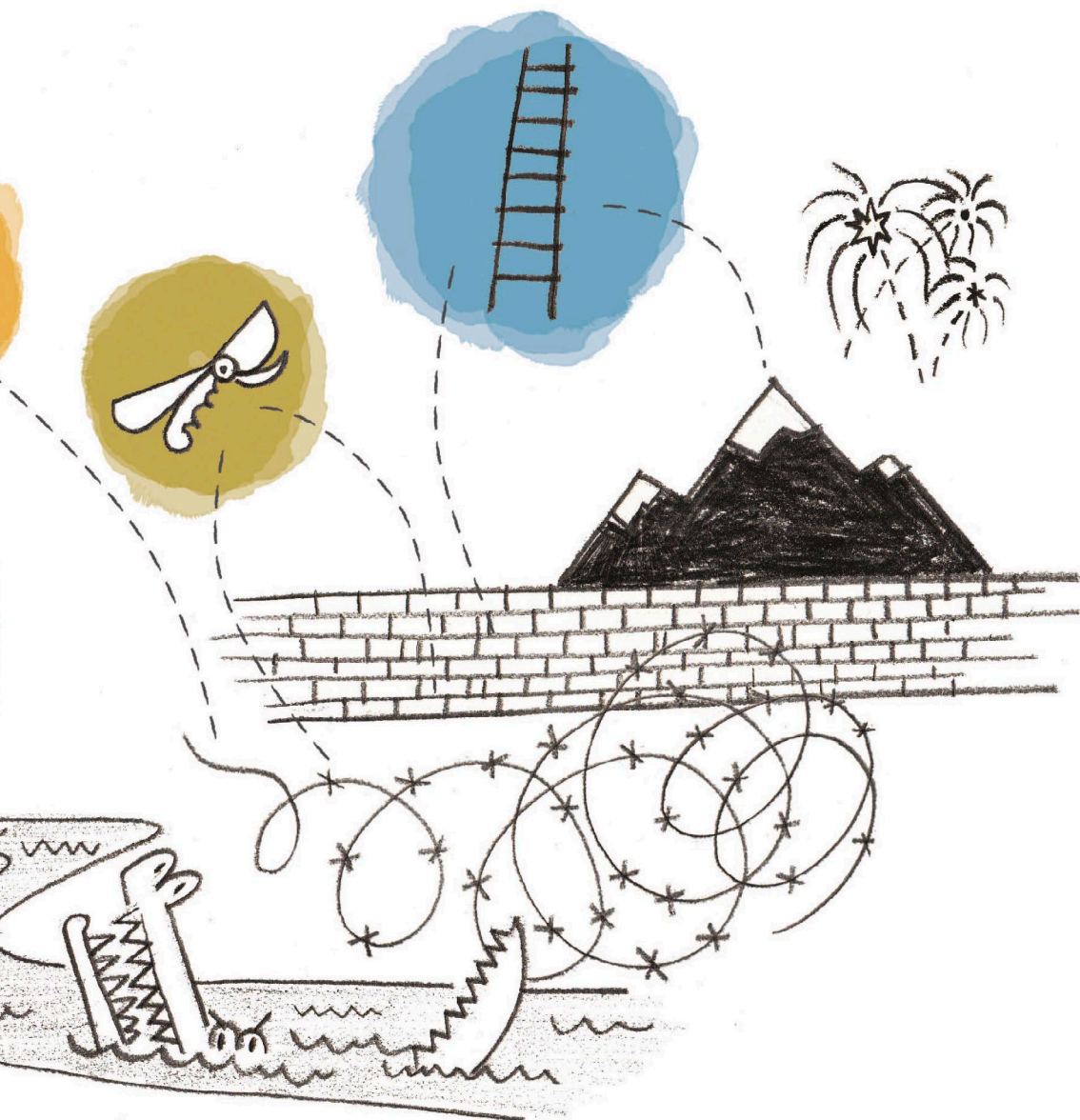
Avantura je po lastnostih podobna izzivu, pri čemer je ta metoda skupinska. Pravila in rezultat avanture si člani zastavijo skupaj, pri tem se trudijo doseči čim širši konsenz v skupini (upoštevati želje in mnenja vseh). Pri avanturi se tako člani skupaj odločijo, npr. katero tujo državo bodo obiskali, kako bodo odpotovali tja, kako bodo zbrali denar in kaj želijo tam početi.

PROJEKT

Projekt je metoda dela, pri kateri se reševanja določenega problema lotimo sistematično. Vsak projekt ima jasno določene faze. Poznamo več različnih vrst te metode, npr. NAOMIE in Zmajevo sanjarjenje, taborniki smo prilagojeno obliko te metode opisali tudi v priročniku

Naredimo taborniški projekt. Morda največja posebnost naše vrste metode je, da pri vsakem projektu, ki ga izvajamo, iščemo možnosti za osebni napredek in razvoj.

PROGA IZZIVOV

Proga izzivov sestavlja pet dolgoročnih izzivov v obliki postaj. Tvoja naloga je, da si na teh postajah zastaviš izzive, ki ti bodo v veselje, naša pa, da bodo skladni z načeli in vrednotami naše organizacije ter da te bomo pri njihovem doseganju podpirali.

Najboljši del poletnega tabora? Proga preživetja! Najboljši čas za biti tabornik? Ko si popotnik ali popotnica in okoli vratu nosiš modro rutko. In če združiš oboje, dobiš program PP – in progo izzivov. Glavni namen programa PP je, da si **postaviš izzive, s pomočjo katerih boš postal boljši tabornik in posledično boljši človek**. Pot, ki te vodi do cilja, ni določena. Pravega recepta ni, še manj pa ti ga lahko predpišemo mi in zahtevamo, da se ga držiš. Raziskovanje poti same je enako pomembno kot cilj, ki ga dosežeš. Postaje, ki smo jih oblikovali, so samo smernice za razmišljanja in dejanja. Naloge na postajah proge oblikuješ sam, a ti morajo predstavljati izzive, na katere boš ponosen, ko jih boš premagal. **Vse izzive si izbereš sam** (pri tem ti bo pomagal tvoj coach PP), zelo pomembno pa je,

da jih zapišeš in jih imaš vedno pred očmi. Dobesedno. Naj bodo izzivi nekaj, na kar pomisliš dnevno, ker jih vidiš v postelji, preden zaspiš ali ko vzameš zvezek iz torbe ali ker so na veliko napisani na steni tvoje sobe. Proga izzivov je zahtevna, a zabavna! Na progi so tudi drugi, ampak premagati moraš le samega sebe. Proga izzivov je drugačna ravno zato, ker ni lahka. Ker boš moral razmišljati o sebi, ker se boš moral odločati o stvareh in nekaj narediti. Na trenutke bo težko, ampak vse najboljše stvari so zahtevne. Zato ker so vredne truda. Tukaj se začne tvoja nova zgodba. Zgodba, katere konec še ni spisan, ker o njem odločaš ti.

Proga izzivov ima **pet postaj** (sestavnih delov) – **skrb zase, prostovoljstvo, druženje, izkušnja v**

tujini in pridobivanje novega znanja. Sestavni deli so konkretni – jasno veš, na katerih področjih naj bi delal – in so hkrati dovolj ohlapni, da ti omogočajo svobodo pri izvedbi. Na vsaki postaji si (s pomočjo coacha PP) zastaviš osebni izziv in poskušaš te izzive doseči v obdobju enega oziroma dveh let. Prek njih lahko dosežeš vzgojne cilje na vseh šestih področjih. Če boš imel s postavljanjem osebnih izzivov težave, lahko še enkrat prebereš vzgojne cilje in izzive izpelješ iz njih. Če ti jih uspe doseči, si zaslužiš priznanje – prvi voz. Prvi krog naj traja eno leto, torej bo zaključen, ko boš star 16 let. Ko boš progo izzivov opravljal drugič, si zastavi izzive, ki jih boš dosegel v dveh letih (ko boš star 17 oziroma 18 let), in s tem boš prejel drugi voz. Tretji voz pa boš dobil za izzive, ki jih boš opravljal med 19. in 20. letom.

Ampak prava nagrada za tvoj trud ne bo mala značka na tvojem kroju, temveč bodo to velika spoznanja o sebi in zgodbe o vsem, kar boš doživel na progi izzivov.

POSTAJA SKRB ZASE

Pred vsako progo izzivov se moraš najprej dobro ogreti in si zavezati čevlje. Med tekom je dobro, če spremljaš svoj srčni utrip, da se ne izmučiš preveč, včasih se zaveš rahle bolečine v mišicah, premagati moraš svoj strah pred višino in splezati na vrh drevesa, da lahko vsem, ki so ostali na tleh, poveš, kakšen je razgled od zgoraj.

Na progi izzivov si zato, da spoznaš, česa si zmožen, da izveš, kako se v določeni situaciji odzoveš, in še bolj pomembno, da se odločiš, kdo želiš postati, ter si začrtaš pot do tja. Kdor se ne pozna, si ne more postaviti pravega izziva. Ko spoznaš, kdo si v resnici, lahko uporabiš svoje dobre lastnosti in spremeniš slabe. Šele ko se vprašaš:

„Ali sem dober tabornik? Kako lahko postanem boljši človek?“, se zavestno podaš na pot, da to dejansko postaneš. Poznavanje sebe, odločitev, da boš cilj dosegel, in predvidevanje posledic lastnih dejanj so zagotovila za tvojo osebno rast.

SPOZNAJ SE

Ta del postaje je pomemben, ker ti pomaga zastaviti vprašanja glede sebe tako v preteklosti kot sedanjosti. Cilj je, da kar najbolje razumeš svoje trenutno čustveno stanje, vrednote, načine izražanja, osebnostne lastnosti in odnose, ki jih gojiš z ljudmi v svoji bližini, hkrati pa poiščeš razloge zanje in poskušaš z drugačnim vedenjskim

odzivom na dogodke določene situacije spremeniti. Za odgovore si moraš vzeti čas in prostor, zelo pomembni pa so tudi način, s katerim iščeš odgovore, ter orodja oziroma metode, ki jih pri tem uporabiš. **Spoznavanje sebe naj bo načrten proces.** Ko ugotoviš, da te nekaj moti, se najprej vprašaj, zakaj si se znašel v tej situaciji. Nato se vprašaj, kakšen vpliv je ta situacija imela nate in kako si se odzval, na koncu pa še, kakšen učinek je imel tvoj odziv. Bi mogoče lahko odpravil vzrok za nastalo situacijo? Bi lahko predvidel posledice in spremenil svoja dejanja? Pri iskanju teh odgovorov ti lahko pomagajo tudi ljudje okoli tebe – z njihovo pomočjo boš ugotovil, kako tebe in tvoje okoliščine vidijo drugi ter ali so tvoje besede in dejanja razumeli enako kot ti. To pomožno, ampak zelo uporabno metodo imenujemo kritični prijatelj. **Pomembno je, da poskušamo razumeti več različnih pogledov nase in na svet okoli nas.** In poskušamo ugotoviti, kako okolica deluje na nas ter kako mi vplivamo na okolico, pri čemer se zavedamo, da lahko tudi sami vplivamo nase.

Spoznaj torej svoje vzorce, zapisuj ugotovitve, spremljaj svoj napredek in se veseli uspehov. Spoznavanje in spreminjanje sebe je ena najtežjih, a najlepših reči v življenju. In nikdar se ne konča.

JAZ BOM _____.

Ta točka govori o tvoji prihodnosti in je pomembna v dveh pogledih. Tvoja prihodnost je močno povezana s tem, ali znaš predvideti posledice svojih dejanj in navad. Na primer: Kaj se zgodi, če prijatelja ne pokličeš ali mu ne pišeš? Te kontaktira sam? Kaj se zgodi, če po dnevu sedenja v šoli preživiš popoldne pred računalnikom? In če to narediš vsak dan? Kdaj si se nazadnje preizkusil v nečem novem? Kako oblika vsakodnevnih pogovorov s starši vpliva na tvoj odnos z njimi in na tvoje počutje? Kako se počutiš, ko narediš nekaj, kar sproži negativen odziv okolice? Pri čem te prijatelji pogosto prosijo za nasvet ali pomoč?

Je to nekaj, kar bi lahko postalo tvoj poklic? Kdo je tvoj vzornik in zakaj? Kakšne navade in prepričanja ima? Ali se strinjaš z vsemi? V čem si želiš, da bi mu bil bolj podoben?

Pri teh rečeh so zmeraj na tehtnici različne stvari. Čas in trud za dober odnos, kratkoročni užitek proti dolgoročnim posledicam, kratkoročno nelagodje za dolgoročne ugodnosti, postaviti si zrcalo proti temu, da ti ga postavijo drugi, slepo slediti nekomu, ker mu zaupaš ali ker veš, zakaj želiš biti kot on ali ona. **Vloga odraslih tabornikov ni več, da ti govorimo, kaj počni in česa ne smeš početi, ampak da te vzpodbudimo k razmisleku o tem, kakšen človek želiš biti, ter da ti nudimo podporo in nasvet, ko ju potrebuješ.** Verjamemo, da si že sposoben biti sam kapitan svoje ladje.

Druga stvar, ki vpliva na to, ali boš pri uresničevanju svoje prihodnosti uspešen, je tvoja večšost zastavljanja ciljev. V to te vabi že metoda izziva! Ampak naredi to na primeren način. Tvoji cilji naj bodo „pametni“ oziroma SMART. Kratica SMART predstavlja določene značilnosti zastavljenega cilja. Ta naj bo **natančen** (ang. specific), **merljiv** (ang. measurable), **ambiciozen** (ang. ambitious), **dosegljiv** (ang. reachable) in **časovno opredeljen** (ang. time-related). Za zgled vzemimo primer: „Podjetje Kipo si za dvoletni cilj zastavi, da bo odprlo tri nove poslovalnice po Sloveniji.“ Primerjaj ta cilj s slabo zastavljenim ciljem, na primer: „Želimo si imeti dobre poslovne rezultate.“ Pri prvem takoj veš, kaj mora podjetje Kipo narediti: kupiti zemljišče, narediti načrt in zgraditi trgovine. Rezultat je odvisen od njih. Pri drugem se lahko zelo kmalu zalomi. Ali naj razvijejo nove izdelke? Znižajo plače zaposlenim? Naj več energije vložijo v reklamo? Ali kar vse skupaj? Vprašanje je tudi, ali so dobri poslovni rezultati res odvisni samo od njih ali na to vplivajo tudi drugi dejavniki.

Zastavi si po en cilj za vsako postajo na progi izzivov in čez dve leti boš lahko izredno ponosen nase, ko ti jih bo uspelo doseči!

Priporočena literatura, ki jo najdeš v taborniški ali lokalni knjižnici: Program za mlade v ZTS, Vzgojni cilji po starostnih vejah, Dejavno iskanje – temeljni dokument ZTS o duhovnosti, Zdrav kot vidra – programska orodja za izvajanje promocije zdravega življenjskega sloga med mladimi, literatura s področja čustvene inteligence, nenasilne komunikacije in sprejemanja odločitev.

POSTAJA PRO- STOVOLJSTVO

Brez postaje prostovoljstvo tudi proge izzivov ne bi bilo. Najprej je bilo jajce, šele potem je bila kura! **Taborniška organizacija obstaja samo zaradi tabornikov, ki so se odločili svoja doži-**

vetja omogočiti tudi drugim.

Vprašanje, ki ti ga tukaj zastavljamo, je, ali taborništvo brez tebe sploh obstaja. Na prvo žogo je odgovor jasen – seveda bi obstajalo tudi brez tebe! Ampak koliko prostovoljcev lahko zapusti organizacijo, preden ta ne more več obstajati? Zakaj je toliko tabornikov pripravljenih svoj prosti čas porabiti za prostovoljno delo? Različnih odgovorov je verjetno toliko, kolikor je prostovoljcev, mi pa si želimo, da tudi ti najdeš svojega.

Si že opazil, da pri tabornikih kdaj kaj narediš, pa temu ne bi rekel delo? Ogled tabornega prostora na sončno soboto, sproščena rodova seja ali kuhanje na rodovem pikniku niso reči, ki si jih običajno predstavljamo pod to besedo. Morda delo še vedno povezujemo z naporom in odporom, ampak prostovoljno delo mora biti vse prej kot to. Prostovoljno delo pri tabornikih naj bi opravljal z veseljem in v dobri družbi svojih prijateljev. Morda se ti kdaj zdi, da imajo korist od tvojega dela samo drugi in da si na koncu „zaslužil“ samo pohvalo, vendar temu ni tako.

Osnovni pogoj za prostovoljstvo je, da opravljaš delo, za katerega si se odločil sam. Ker smo prostovoljci, **se moramo odločiti, kaj, kdaj in koliko smo pripravljeni delati, in to jasno povedati.** Če delamo nekaj, česar ne želimo, tega ne bomo opravljali dolgo! Zato morajo biti tvoje želje, omejitve in zmožnosti upoštevane – vsak naj dela po svojih močeh. Prostovoljec pri tabornikih je lahko kdor koli! Nesposoben prostovoljec ne obstaja, je samo nekdo, ki še ni našel primerne delo zase.

Delaj v dobri družbi, tako temu ne boš rekel delo, ampak zabava! Zelo pomembno je, da si neprijetne naloge poskušamo razdeliti med seboj in vsi poskrbimo za dobro vzdušje. Vzdušje v delovni skupini je odgovornost vsakega posameznika. Potrebno ga je redno spremljati, iskati razloge za morebitno slabo vzdušje in iskreno ter pravočasno reševati probleme, ko nastanejo.

Ali moraš biti prostovoljec ravno pri tabornikih? Ne, čeprav si želimo, da bi bil. Biti prostovoljec je bolj pomembno kot biti prostovoljec pri tabornikih. Mnogo organizacij ima dober namen, sledijo podobnim vrednotam kot taborniki in so za družbo ravno tako koristne. Če meniš, da boš s svojim prostovoljskim delom v drugih organizacijah lažje pripomogel k boljši družbi in svetu, si taborniki želimo, da ti to uspe. S poznavanjem drugih organizacij bomo bolje spoznali tudi našo.

Pri tabornikih lahko počneš kar koli! Nabor nalog, del, zadolžitev in opravil je izredno širok. Lahko si izmisliš tudi svoje naloge, čisto nove, drugačne – takšne, ki so ti pisane na kožo. Pomembno je sledeče: **počni tisto, kar te veseli, kar ti bo v izziv in bo sledilo vrednotam taborništva, ga obogatilo in doprineslo k dobrobiti skupnosti.** Želimo si, da bi bil prostovoljec iz lastne nuje, kot nekaj, kar enostavno **moraš** početi. S prostovoljskim delom boš pridobil ogromno izkušenj, znanja in veščin, ki ti bodo prišli v življenju še kako prav.

Taborniki večkrat naredimo napako, da drugače obravnavamo ljudi, ki naredijo več, in tiste, ki naredijo manj. Navadno se to zgodi zato, ker

mislimo, da bi morali vsi vložiti enako količino časa, truda in dela. Da bi morali vsi za tabornike narediti še več. To ni prav in ni dobro za našo organizacijo. Seveda si ne želimo, da bi večino dela opravila peščica najbolj zagnanih ljudi, medtem ko bi drugi samo uživali. Seveda si želimo, da bi vsi vložili čim več svojega časa v tabornike, ampak tega od prostovoljcev ne smemo zahtevati ali na podlagi tega delati razlik med njimi. Ko prostovoljca enkrat izgubimo, ne bo naredil ničesar več. Vsak se mora zavedati svojih omejitev in hkrati tudi širše slike. Taborniki svoje delo opravljamo z dobrim razlogom in z vidnimi rezultati. Bistven del našega dela je vzgoja mladih in vsi smo lahko del tega procesa – vodniki, načelniki, starejši taborniki, a tudi gospodarji, kuharji, animatorji, urejevalci spletnih strani, glasbeniki in ostali.

Bodimo ponosni na svoje delo in na dejstvo, da ga opravljamo prostovoljno!

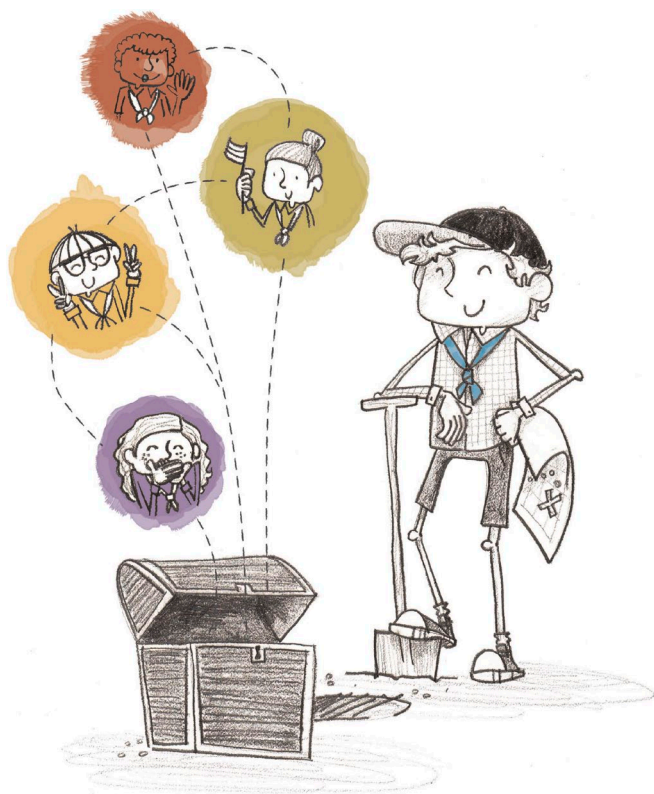

Priporočena literatura:
Naredimo taborniški projekt.

POSTAJA DRUŽENJE

Progo izzivov boš lažje opravil v dobri družbi. In ta postaja je namenjena prav druženju. Končno! Postaja na progi izzivov, ki je namenjena samo zabavi in sprostitvi ... Ali pač?

Največje zadovoljstvo je zahtevno delo, ki si ga dobro opravil skupaj s prijatelji. Ampak kako si ta prijateljstva dobil? Je zgolj naključje, da imaš pri tabornikih veliko dobrih prijateljev? Seveda ni. Tvoja prijateljstva so posledica dolgoletnih poznanstev, skupnih vrednot, prostovoljskega

razlikuje po Sloveniji in svetu, ter gradiš svoj sistem vrednot. Vse to je lahko tudi naporno, ampak pomembno je, da premagaš svoje nelagodje, začneš vzpostavljati prve stike, nagovoriš ljudi, se sprostiš in si pripravljen govoriti o sebi: si iskren in zmožen deliti svoje izkušnje, strahove, veselje in žalost. Šele ko pokažeš svojo ranljivost, lahko enako pričakuješ od drugih. **Moč prijateljstva se ne meri v številu izrečenih besed, ampak v količini skupaj presmejanih ur, skupaj prelitega znoja in solz ter skupaj spisanih zgodb.** Vsak od nas želi pripadati nekemu ožjemu krogu prijateljev in to, da se nekdo nov lahko pridruži in je sprejet, **zahteva določeno stopnjo prilagajanja tako posameznika kot tudi skupine.**

dela, zelo veliko časa, ki ste ga preživel skupaj, težkih časov, ki ste jih prebrodili, in vseh dogodkov, ko ste si stali ob strani.

Dobra družba je ena najlepših plati taborništva. Prijateljski odnosi med taborniki so drugačni, ker so stranski produkt nečesa drugega. Ne želimo si, da bi bila naša prijateljstva površinska, zato tudi druženje ne sme biti samo to, da se s taborniki dobite in pogovarjate o vremenu. Želimo si, da bi imele akcije, katerih namen je druženje, vsebino in bi vzpodbujale interakcijo med člani. To pomeni tudi nekaj osebnega napora in seveda priložnost za tvoj izziv! Ko si popotnik oziroma popotnica, imaš največ časa za druženje in spoznavanje ljudi. Gradiš si mrežo poznanstev za celo življenje. Ko spoznaš druge, spoznaš tudi sebe, naučiš se sprejemati ljudi, ki so drugačni od tebe, izmenjuješ mnenja, ideje, vidiš, kako se taborništvo

Da se to zgodi, so najbolj primerne akcije, kjer nekaj počneš skupaj z drugimi ali se družite dlje časa: pohodi, izleti, taborjenja, športne aktivnosti, delovne akcije in seveda večerna druženja. Lahko organizirate čisto posebne akcije, kot jih še ni bilo, in tja povabite ljudi z enakimi interesi. Akcije za PP-je naj bodo zasnovane tako, da boste udeleženci primorani v interakcijo. Posebno mesto med akcijami naj imajo poletna taborjenja PP-jev. Vsak PP bi moral imeti možnost, da se letno udeleži takšnega taborjenja. Če ga v rodu ne morete organizirati sami, ga organizirajte skupaj z drugimi rodovi! Splošno pravilo manj je več velja tudi tukaj – število udeležencev in prevelika količina programa nista odločilna za uspeh. Odločilna je moč odnosov, ki jih vzpostavite med seboj.

Kakšen bo torej tvoj izziv na postaji druženje?

POSTAJA IZKUŠNJA V TUJINI

Na prav vse se na progi izzivov ne moreš pripraviti. Čar je tudi v tem, da ne moreš vedeti, kaj te čaka. Da se prepustiš dogodkom in z radovednostjo raziskuješ neznanu. Izkušnja v tujini je idealna priložnost za to! Šele ko gremo ven iz svojega domačega okolja, doživimo nekaj, česar doma ne moremo.

Tudi pri izkušnji v tujini je važno, da si zastavimo izziv. Na začetku je to morda že dejstvo, da se v tujino sploh odpravimo, kasneje smo lahko pri svojem izzivu še bolj drzni – lahko potujemo vedno dlje od doma, se naučimo novega jezika, zares spoznamo domačine, se z njimi spoprijateljimo ... Vsekakor se nove izkušnje začnejo že pri **pripravi na odhod**. Predpriprave namreč zahtevajo veliko načrtovanja in raziskovanja kraja, kamor si namenjen, dogodka, ki se ga boš udeležil, stvari, ki jih boš potreboval na poti, ipd.

V tujini prideš v stik z drugačnimi ljudmi, spoznavaš druge kulture in to drugačnost poskušaš sprejemati. Prav učenje strpnosti je ključnega pomena, saj te že okolje samo prisili k temu, da se mu prilagajaš in se vključiš vanj, da ga raziskuješ in si v stiku z domačini. Preko pogovorov neznanci postanejo prijatelji, s katerimi lahko še dolgo ohranjaš stike. To posledično postane vir tvoje osebne rasti.

Z odhodom v tujino in spremembo okolja dobiš tudi drugačen pogled nase, na Slovenijo in na ZTS kot organizacijo. Zaveš se svoje svobode in samostojnosti v različnih situacijah. Med delom z ljudmi iz drugih držav spoznaš, kako oni počnejo stvari, in dobiš ogromno novih idej, ki jih lahko nato uporabiš pri svojem delu doma in s tem veliko pripomoreš k boljšemu taborniškemu programu.

To še posebej velja, če se udeležiš katerega od **izobraževanj v tujini**. Poleg tega, da lahko svojo pustolovščino v tujini načrtuješ in izvedeš sam, imaš na voljo še **nacionalne tabore** drugih držav, posebej je treba omeniti **velike mednarodne taborniške akcije**, ki so organizirane samo na nekaj let – Svetovni skavtski jamboree, Roverway, Smotra in Moot. In če ti tudi to ni dovolj ter si želiš nekaj povsem drugačnega, se lahko javiš za **prostovoljca v enem od skavtskih centrov po svetu**.

Nepozabna izkušnja je zagotovljena!

Priporočeni viri informacij: stran Komisije za mednarodno dejavnost ZTS na spletnem Stenčasu, rubriki Mednarodno in Svetkova avantura v reviji Tabor, spletna stran WOSM.

POSTAJA PRIDOBIVANJE ZNANJA

Do sedaj si se že pošteno ogrel na progi izzivov. Še dobro, čaka te še zadnji šprint! Prišel si na postajo pridobivanje znanja.

Taborniki nismo kot šola in to tudi nikakor ne želimo postati. A se zavedamo pomena znanja in razvijanja posameznikovih sposobnosti. Sposobnosti in veščine ti v življenju omogočajo večjo samostojnost in neodvisnost od drugih ljudi. Znanje in prave informacije ne samo izboljšujejo tvoje možnosti za uspeh, ampak tudi širijo tvoje polje izbire, tako da se lahko sam odločiš, po kateri življenjski poti bi rad šel.

Tvoja želja po znanju naj izhaja iz tvojih interesov in radovednosti, a se ti pri tem ni treba omejevati na to, ali je neka stvar taborniška ali ne. Zato veščine za popotnike in popotnice niso obvezne, predstavljajo pa nabor znanj, ki so uporabna pri marsikateri taborniški aktivnosti. **Pomembno je predvsem, da najdeš nekaj, pri čemer ti zasijejo oči, oživi domišljija in pozabiš na čas.**

Seveda znanje in veščine nimajo nobene resnične vrednosti, dokler jih ne uporabiš v praksi. Taborniki naj ti služijo kot prostor, kjer lahko svoje sposobnosti, veščine in znanje preizkusiš, ne da bi te preveč skrbelo za končni rezultat. Nihče te ne bo kaznoval za neuspeh, veseli bomo truda, časa in dela, ki si ga pripravljene vložiti v taborništvo. Zato pa lahko veliko pridobiš, če si drzneš tvegati in iti nekoliko dlje!

Ko boš načrtoval svoj naslednji projekt, se vprašaj, kaj novega se boš pri izvajanju projekta

naučil in kaj želiš s projektom doprinesiti k taborništvu. Tudi če znanje pridobiš zunaj naše organizacije, ga lahko uporabiš pri tabornikih in znanje, ki si ga dobil pri nas, lahko uporabiš drugje – tako bomo obogatili vse organizacije in imeli še večji dejanski vpliv na spremembe v družbi.

Tvoj izziv na tej postaji je lahko novo znanje, ki ga želiš pridobiti, opravljeno izobraževanje ali tečaj, izveden projekt ali izdelek, ki ga nisi še nikoli naredil ... Omejuje te samo tvoja domišljija!

Priporočeni viri informacij in znanj: veščine za PP-je, TaPas – Taborniški potni list znanj in spretnosti – orodje za beleženje kompetenc, pridobljenih pri tabornikih, WOSM-ov program Skavti sveta (Scouts of the World Award), mednarodno priznanje za mlade MEPI, veščine katoliških skavtov in skavtinja, veščine skavtskih organizacij iz tujine, taborniški tečaji in tečaji, ki jih organizirajo druge organizacije, računalniški programi, poučni videi, knjige, splet, zanimive osebe in strokovnjaki.

MOJA VLOGA V PROGRAMU PP

Kot popotnik ali popotnica že zreš preko meja lastnega rodu. A tudi zunaj varne ograde tvoje domače taborniške enote ostaja program za PP-je sistematično organiziran, za kar je potrebno usklajeno delovanje večjega števila ljudi z različnimi vlogami.

KOT POPOTNIK

OZIROMA

POPOTNICA?

Najprej dobro preberi ta program.

- Izberi si coacha PP, ki je tvoj vzornik, idol. Lahko imaš tudi več coachev PP hkrati.
- Zavedaj se, da imaš obveznost do

odnosa s svojim coachem PP in poskrbi, da ta ne zamre.

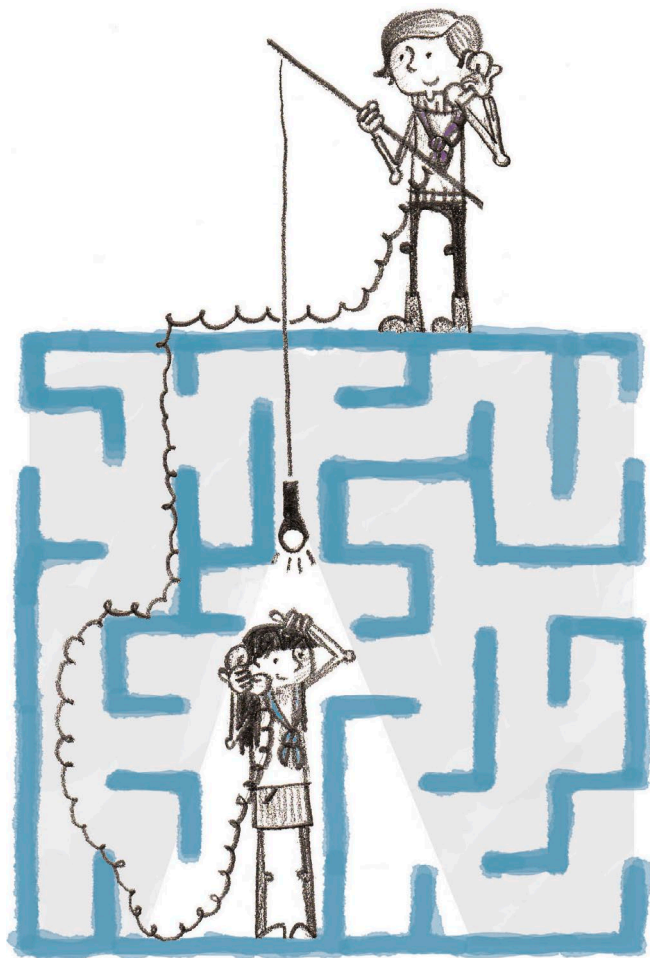
- Zapiši izzive, ki so jasni in SMART – natančni, merljivi, ambiciozni, dosegljivi, časovno opredeljeni.
- Skupaj s coachem PP naredi časovnico za eno oziroma dve leti.
- Daj si duška pri opravljanju izzivov in uživaj v taborništvu.
- Po preteku enega oziroma dveh let se ozri nazaj in s pomočjo orodja za vrednotenje proge izzivov poglej, kaj si dosegel.
- Osvoji prvi vozle.
- Nato ponovi vse točke še dvakrat in si prisluži še ostala dva vozla.

KAJ POČNE COACH PP?

Coach PP:

- je prostovoljno pripravljen biti coach PP nekemu članu;
- daje interes člana pred interes organizacije;
- je prva oseba, na katero se član obrne, in je dostopen;
- čuti obveznost do njunega odnosa in skrbi, da ta ne zamre;

- nima vloge vodnika, ki zgolj daje navodila, ampak podpira člana na njegovi poti;
- poskuša odgovarjati na potrebe potnika, pomaga mu poiskati stvari, ob katerih se PP-ju zasvetijo oči, prebudi domišljija in delo opravlja z željo in veseljem;
- ni izvajalec vzgojnega procesa v organizaciji, ampak je podpora pri vzgojnem procesu, za katerega se odloči PP;
- članu postavlja vprašanja, mnenja pa podaja samo, če ga član za to prosi;
- se udeleži usposabljanja in letnih srečanj coachev PP;
- prebere učbenik za coache PP.

KAJ POČNE

NAČELNIK

KLUBA PP?

Načelnik kluba PP:

- ni načelnik rodu;
- je koordinator med rodovo upravo in člani kluba PP;
- posreduje pomembne informacije med Zvezo tabornikov Slovenije, Komisijo za program v ZTS, Komisijo za vzgojo in izobraževanje ter delo z odraslimi, Komisijo za mednarodno dejavnost, območjem, rodom, člani;
- spremlja vzdušje v klubu PP in poskrbi, da je izkušnja pozitivna za vse;
- ni odgovoren za pripravo in izvajanje celotnega programa za popotnike in popotnice;
- je odgovoren za proces, da se upoštevajo dogovori in da vsak pripravi dogovorjen delež programa;
- vzpostavlja stike z drugimi rodovi, organizacijami in zanimivimi posamezniki;
- skrbi za interakcijo in razvijanje odnosov;
- izbere in priuči svojega naslednika.

KAJ POČNEJO

RODOVI?

Rodovi:

- vsem popotnikom in popotnicam omogočijo izvajanje programa;
- nudijo prostor, kjer lahko popotniki in popotnice izvajajo svoj program;
- iščejo načine, kako lahko rezultate njihovega programa, izzive in želje uporabijo za dobrobit rodu;
- skrbijo za izobraževanje coachev PP in načelnikov PP;

KAJ POČNE ZVEZA TABORNIKOV SLOVENIJE?

Zveza tabornikov Slovenije, znotraj katere deluje tudi delovna skupina za starostno vejo PP, ki je del Komisije za program v ZTS:

- o organizira izobraževanja in letna srečanja za coache PP;
- o pripravi gradiva in orodja za izvajanje programa;
- o pripravi nacionalne akcije s poudarkom na vzdušju in interakciji (srečanja, zlet, druženje);
- o organizira odprave na večje mednarodne akcije;
- o postavi in vzdržuje spletne strani, namenjene podpori programa PP.

PRIPOROČENA LITERATURA

„Komisija za mednarodno dejavnost – KMD”. *Taborniki.si*. Zveza tabornikov Slovenije. Splet. 7. marec 2018 <stencas.taborniki.si/o-nas/komisije-in-delovne-skupine/komisija-za-mednarodno-dejavnost-kmd>.

„Mednarodno priznanje za mlade MEPI”. *mepi.si*. Splet. 7. marec 2018 <mepi.si>.

Milenković Kikelj, Nina, et al. *Zdrav kot vidra – Programska orodja za izvajanje promocije zdravega življenjskega sloga med mladimi*. Ljubljana: Združenje slovenskih katoliških skavtinj in skavtov. 2016. Tiskano.

Mladina 2013, Življenje v času deziluzij, tveganja in prekarnosti. Maribor: *Center za raziskovanje postjugoslovanskih družb (CEPYUS), Friedrich Ebert Stiftung (FES)*, 2014. URSM. Splet. 7. marec 2018. <www.ursm.gov.si/fileadmin/ursm.gov.si/pageuploads/pdf/Knjiznica_PDF/MLADINA_2013_Strnjeno_porocilo.pdf>.

Modic, Jerneja in Tadej Pugelj. *TaPas – Taborniški potni list znanj in spretnosti*. Ljubljana: Zveza tabornikov Slovenije. 2013. Tiskano.

„Program Skviti sveta (Scouts of the World Award)”. *Scout.org*. Splet. 7. marec 2018 <www.scout.org/node/62>.

Ravnjak, Urška. *Naredimo taborniški projekt*. Ljubljana: Zveza tabornikov Slovenije. 2012. Tiskano.

Skupina za razvoj duhovnosti v ZTS. „Dejavno iskanje – Temeljni dokument ZTS o duhovnosti.” *Taborniki.si*. Zveza tabornikov Slovenije, 2016. Splet. 7. marec 2018. <stencas.taborniki.si/wp-content/uploads/2014/06/Dejavno-iskanje_temeljni-dokument_kon%C4%8Dni-predlog.pdf>

Strajnar, Tomaž in Tadej Pugelj. *Program za mlade v ZTS*. Ljubljana: Zveza tabornikov Slovenije, 2014. Tiskano.

„Vzgojni cilji po starostnih vejah (MČ in GG)”. *Taborniki.si*. Zveza tabornikov Slovenije. Splet. 7. marec 2018 <stencas.taborniki.si/wp-content/uploads/2014/06/Vzgojni-cilji-ver-julij16_port1.pdf>.

„WOSM – Svetovna organizacija skavtskega gibanja”. *Scout.org*. Splet. 7. marec 2018 <www.scout.org>.

**„Na progi izzivov si zato, da spoznaš,
česa si zmožen, da izveš, kako se v
določeni situaciji odzoveš, in še bolj
pomembno, da se odločiš, kdo želiš
postati, ter si začrtaš pot do tja.”**

Program popotnikov in popotnic kot del Programa za mlade v Zvezi tabornikov Slovenije predvideva, da taborniki te starostne kategorije postanejo sami odgovorni za lasten razvoj, zato jih spodbuja, da si zastavijo izzive na petih področjih. **Spoznavanje sebe** je pomemben in dolgotrajen proces, ki mora biti aktiven. **Druženje** je pomemben izziv, saj kvaliteta odnosov z drugimi ljudmi določa kvaliteto posameznikovega življenja. **Izkušnja v tujini** je edinstven način, kako z drugimi očmi pogledamo na svoje domače okolje. **Pridobivanje znanja** naj postane vseživljenjski cilj, znanje pa tisto, kar posameznik lahko ponudi širši družbi. **Prostovoljstvo** skozi vse bolj zahtevne naloge in nesebično opravljanje dela za druge ponuja prostor za osebno rast. Obenem program PP spodbuja člane k temu, da ugotovijo, v kolikšni meri se njihovo osebno poslanstvo ujema s poslanstvom taborniške organizacije, zato jih opredeli kot mlade prostovoljce in prostovoljstvo kot del njihovega programa. V podporo so jim odrasli prostovoljci, pri čemer izstopa vloga coachev PP.